

Ölkələrarası hesabatın tərtib edilməsi

QAYDASI

Bu Qayda Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən Ölkələrarası hesabatın tərtib edilməsi qaydasını müəyyən edir. Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən Ölkələrarası hesabatın doldurulması bu Qaydaya və İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının “Ölkələrarası hesabatların tətbiqi haqqında Təlimatı”na uyğun həyata keçirilir.

Bu Qaydanın məqsədləri üçün Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu dedikdə Azərbaycan Respublikasının rezidenti olan Transmilli şirkətlər qrupunun Əsas müəssisəsi nəzərdə tutulur.

Ölkələrarası hesabatın doldurulması zamanı hər hesabat ilinə münasibətdə Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən daimi əsasda eyni məlumat mənbəyindən istifadə edilməlidir. Məlumat mənbəyi kimi hesabatı təqdim edən Transmilli şirkətlər qrupunun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları, ayrı müəssisənin maliyyə hesabatları, tənzimləyici orqanlara təqdim edilən maliyyə hesabatları və ya daxili idarəetmə hesablarının məlumatlarından istifadə oluna bilər.

Ölkələrarası hesabatda bəyan olunan maliyyə göstəricilərinin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının məlumatlarına uyğunlaşdırmaq tələb olunmur. Ölkələrarası hesabatın doldurulması zamanı ayrı müəssisənin maliyyə hesabatları məlumat mənbəyi kimi istifadə edildiyi halda, bütün məbləğlər hesabat ili üzrə ortailik məzənnə ilə Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupunun funksional valyutasına çevrilməlidir. Bununla belə, müxtəlif ölkələrdə tətbiq olunan mühasibat uçotu prinsipləri arasında fərqlərin mövcud olduğu səbəbindən müvafiq düzəlişlərin edilməsi tələb edilmir.

Ölkələrarası hesabat Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupunun maliyyə ilini əhatə etməlidir. Ölkələrarası hesabatda Qrupdaxili müəssisələrə münasibətdə daxil olduqları Transmilli şirkətlər qrupunun seçiminə uyğun olaraq ardıcılıqla Transmilli şirkətlər qrupunun maliyyə ili ilə eyni tarixdə və ya həmin tarixdən əvvəlki 12 ay müddətində bitən müvafiq Qrupdaxili müəssisənin maliyyə ili barədə məlumatlar, və ya Transmilli şirkətlər qrupunun maliyyə ili üzrə hesabatı verilmiş bütün aidiyyəti Qrupdaxili müəssisələr barədə məlumatlar əks olunmalıdır.

1. Hesabat aşağıdakı kimi tərtib edilir:

1.1. Hesabatın əvvəlində göstərilən “Qeyd”dəki “verilmiş formanın tərtib edilməsi qaydalarını oxuyun” və “ +, /, %, Z” simvollarından istifadə etməyin, böyük çap hərflərlə qara və ya göy diyircəkli qələmlə doldurun” tövsiyələrə ciddi əməl olunmalıdır. Hesabat doldurularkən qaralamalara və düzəlişlərə yol verilmir.

1.2. “**Hesabatın təqdim edildiyi vergi orqanının adı**” sətirin xanalarında böyük çap hərfləri ilə hər xanada bir hərf yazmaqla qeydiyyatda olduğu vergi orqanının adı göstərilməlidir.

Misal:

Hesabatın təqdim edildiyi vergi orqanının adı bu qaydada yazılır:

3	S	A	Y	L	I	Ə	R	A	Z	İ	V	E	R	G	İ	L	Ə	R	İ	D	A	R	Ə	S	İ
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1.3. Hesabatın “**Hesabat verən müəssisə haqqında məlumat**” adlanan 1-ci bölməsində hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* hesabatın aid olduğu hesabat dövründə fəaliyyəti ilə bağlı ümumi məlumatları əks olunur.

1.3.1. 1–ci sətirdə hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* VÖEN-i qeyd olunur.

Misal: Hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* **1500315641** sayılı VÖEN-i hər rəqəm ayrı xanada olmaqla bu qaydada yazılır:

1	VÖEN	1	5	0	0	3	1	5	6	4	1
---	------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1.3.2. 2–ci sətirdə hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* adı hər simvol ayrı xanada olmaqla qeyd olunur.

Misal: Hesabat “İnkişaf” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən təqdim edilərsə, müvafiq xanalarda hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* adı bu qaydada yazılır:

2	hesabat verən müəssisənin <i>müəssisənin</i> adı	İ	N	K	İ	Ş	A	F		M	M	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	---

1.3.3. 3–cü sətirdə “**Əsas fəaliyyət növünün–növünün kodu**” hissəsində hər xanada bir simvol olmaqla hesabat verən ~~müəssisənin~~*müəssisənin* əsas fəaliyyət növünün statistik kodu, “adı” hissəsində isə böyük çap hərfləri ilə əsas fəaliyyət növünün adı yazılır.

Misal: “İnkişaf” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti 567892 statistik kodu olan alqı-satqı fəaliyyəti ilə məşğul olur. Bu halda müvafiq xanalar aşağıdakı qaydada doldurulur:

3	Əsas fəaliyyət növünün kodu	5	6	7	8	9	2	adı	a	l	ı	ş	-	s	a	t	ı	ş
---	-----------------------------	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1.3.4. 4–cü sətirdə təqdim olunan hesabatın “Cari” və ya “Dəqiqləşdirilmiş” olmasından asılı olaraq müvafiq xanada “X” işarəsi qoyulur. Hesabat vergi orqanına Hesabat verilən ilin sonunadək təqdim edilir. Əvvəlki hesabat dövrləri üzrə dəqiqləşmənin aparılması zəruri olduğu hallarda dəqiqləşmiş hesabat səyyar vergi yoxlamasının başlanıldığı günədək təqdim edilir.

Misal: “İnkişaf” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti cari hesabat dövrü üçün hesabat təqdim edirsə, müvafiq xanada işarə bu qaydada qoyulur:

- Cari
Hesabat verilən ilin sonunadək

- Dəqiqləşdirilmiş
Əvvəlki hesabat dövrləri üzrə dəqiqləşmənin aparılması zəruri olduğu hallarda dəqiqləşmiş hesabat səyyar vergi yoxlamasının başlanıldığı günədək təqdim edilir

1.3.5. 5–ci sətirdə hesabatın aid olduğu maliyyə ili hər xanada bir simvol olmaqla qeyd olunur.

Misal: “İnkişaf” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti 2019-cu maliyyə ili üçün hesabat təqdim edirsə vergi dövrü 5-ci sətirdə aşağıdakı qaydada yazılır:

Vergi dövrü

il

1.4. Hesabatın “**Ölkələr üzrə gəlirlər və vergilərin bölgüsü**” adlanan 2-ci bölməsinin “**Ölkənin adı**” sütununda Transmilli şirkətlər qrupuna daxil olan ~~qrup daxili~~—*Qrupdaxili* müəssisənin ~~rezident hesab edildiyi~~—*rezidenti olduğu* ölkənin (o cümlədən fiskal siyasətə malik olan ərazilər) adı göstərilir. Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən vergi məqsədləri üçün hər hansı ölkədə rezident olmayan Transmilli şirkətlər qrupuna daxil olan *Qrupdaxili* müəssisələr müəyyən olunduğu təqdirdə, həmin müəssisələr hesabatın ayrı sətirlərində göstərilir. *Qrupdaxili* müəssisə bir neçə ölkədə vergi rezidentdirsə, rezidentlik ölkəsinin müəyyən edilməsi məqsədilə həmin ölkələr arasında qüvvədə olan ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında beynəlxalq sazişlərin müddəaları tətbiq edilməlidir. Müvafiq beynəlxalq saziş olmadıqda, *Qrupdaxili* müəssisə əsas idarəetmə yerinin olduğu ölkə üzrə əks etdirilir. *Qrupdaxili* müəssisənin əsas idarəetmə yeri İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının Model Vergi Konvensiyasının müddəalarına uyğun olaraq müəyyən edilir.

1.4-1. *Daimi nümayəndəlik haqqında məlumatlar daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən müəssisənin rezident olduğu ölkəyə istinadla deyil, yerləşdiyi ölkəyə istinadla təqdim edilir. Daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən müəssisənin rezidenti olduğu ölkəyə münasibətdə təqdim edilən hesabatda həmin daimi nümayəndəliklə bağlı maliyyə məlumatları əks etdirilmir.*

1.5. “**Rezident hesab edilən ~~qrupdaxili~~—*Qrupdaxili* müəssisənin adı**”, “**Qrupdaxili müəssisənin qeydiyyat ölkəsinin adı**” və “**Qrupdaxili müəssisənin qeydiyyat ölkəsindəki VÖEN**” sütunlarında ~~qrupdaxili~~—*Qrupdaxili* müəssisənin adı, qeydiyyat ölkəsinin adı və qeydiyyat ölkəsindəki VÖEN göstərilir. Bu ~~sütünlərdə~~—*sütünlərdə* rezident və qeydiyyat ölkələrinin adı 3 hərfli koda (ISO ALPHA-3 Code) uyğun göstərilir.

1.6. “Biznes fəaliyyəti” sütununda ~~(5-ci)~~ yalnız aşağıdakı istiqamətlər seçilir:

- 1.6.1. Tədqiqat və İnkişaf;
- 1.6.2. Əqli mülkiyyətin sahibliyi/idarə edilməsi;
- 1.6.3. Alış və ya satınalma;
- 1.6.4. İstehsal;
- 1.6.5. Satış, Marketing və ya distribyutor;
- 1.6.6. İnzibati, İdarəetmə və ya dəstək xidməti;
- 1.6.7. Əlaqəli olmayan qurumlara xidmət;
- 1.6.8. Daxili maliyyə qrupu xidməti;
- 1.6.9. Tənzimlənən Maliyyə Xidmətləri;
- 1.6.10. Sığorta;
- 1.6.11. Səhmlərin və ya digər qiymətli kağızların saxlanması;

1.6.12. Qeyri- sahibkarlıq fəaliyyəti;

1.6.13. Digər fəaliyyət.

1.7. ~~“Digər fəaliyyət” seçildikdə bu barədə məlumat vergi orqanına məktubla bildirilməlidir. Eyni zamanda, Hesabatı təqdim edən hesabat verən müəssisə Hesabatla bağlı hər hansı məlumatı əlavə etməsi zərurəti yarandıqda bu məlumatları məktub vasitəsi ilə vergi orqanına bildirməlidir.~~

1.8. ~~“Gəlirlər” sütununun 6-cı altsütunu olan “Müstəqil tərəflərdən əldə edilən gəlirlər” hissəsində müstəqil tərəflərlə mal satışı, əmlak satışı, işlərin görülməsi (xidmətlərin göstərilməsindən) və digər gəlirlər (əlaqəli tərəflərdən əldə edilən gəlirlər istisna edilməklə) əks etdirilir.~~

1.9. ~~“Gəlirlər” sütununun 7-ci altsütunu olan “Əlaqəli tərəflərdən əldə edilən gəlirlər” bölməsində Vergi Məcəlləsinin 18-ci maddəsinə əsasən əlaqəli (qarşılıqlı) şirkətlər (şəxslər) tərəfindən əldə edilən gəlir göstərilir.~~

1.10. ~~“Gəlirlər” sütununun 8-ci altsütunu olan “CƏM” bölməsində ümumi gəlirlər əks etdirilir.~~

1.11. ~~“Verginin tutulmasından əvvəlki mənfəət (zərər)” sütununda hesabat dövrü üzrə mənfəət və ya zərər, o cümlədən satışdan kənar gəlirlər və ya xərclər göstərilir.~~

1.12. ~~“Ödənilmiş mənfəət vergisi” sütununda hesabat dövrü ərzində gəlirdən (mənfəətdən) ödənilən aşağıdakı faktiki vergi məbləğlərini göstərir:~~

1.12.1. Rezident olduğu ölkədə ödənilmiş vergi;

1.12.2. Digər ölkələrdə olan daimi nümayəndəlik vasitəsi ilə ödənilən vergilər;

1.12.3. Digər ölkələrdə vergi agentləri tərəfindən tutulan vergi.

1.13. ~~“Hesablanmış mənfəət vergisi” olan 11-ci sütununda hesabat dövrü ərzində vergi tutulan gəlirdən hesablanmış ödənilməli olan mənfəət vergisi göstərilir.~~

1.14. ~~“Nizamnamə kapitalı” olan 12-ci sütunda hesabat dövrünün sonuna nizamnamə kapitalındakı məbləğ göstərilir.~~

1.15. ~~“Hesabat dövrünün xalis mənfəəti və əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin cəmi” olan 13-cü sütununda hesabat verilən maliyyə ili üzrə xalis mənfəət və əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin cəmi göstərilir.~~

1.16. ~~“Maddi aktivlər (pul və pul ekvivalentində olan vəsaitlər istisna olmaqla)” 14-cü sütununda aktivlərin maddi dəyəri (pul vəsaitləri və pul ekvivalenti olan vəsaitlər istisna olmaqla) əks etdirilir.~~

1.17. ~~“Valyutanın növü” 15-ci sütununda qrupdaxili müəssisənin maliyyə hesabatlarında əks olunan pul vahidi göstərilir.~~

~~1.18. “İşçilərin sayı bölməsində işçilərin sayı” 16-cı sütununda hər bir qrupdaxili müəssisənin fəaliyyət göstərən işçilərin sayı əks etdirilir.~~

1.7. **“Digər fəaliyyət”** sütunu **“Biznes fəaliyyəti”** sütununda digər fəaliyyət seçildiyi halda doldurulur və həmin sütunda biznes fəaliyyətinin təsviri qeyd olunur.

1.8. **“Gəlirlər”** sütununun **“Müstəqil tərəflərdən əldə edilən gəlirlər”** bölməsində müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin müstəqil tərəflərlə aparılmış əməliyyatlardan əldə edilmiş gəlirlərinin cəmi (əlaqəli tərəflərdən əldə edilən gəlirlər istisna edilməklə) əks etdirilir.

1.9. **“Gəlirlər”** sütununun **“Əlaqəli tərəflərdən əldə edilən gəlirlər”** bölməsində müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin aparılmış qrupdaxili əməliyyatlardan əldə edilmiş gəlirlərinin cəmi göstərilir.

1.10. **“Gəlirlər”** sütununun **“CƏM”** bölməsində **“Müstəqil tərəflərdən əldə edilən gəlirlər”** və **“Əlaqəli tərəflərdən əldə edilən gəlirlər”** sütunlarında göstərilən məbləğlərin cəmi əks etdirilir. Qaydanın 1.8.-1.10-cu bəndlərində əks etdirilən gəlirlərə Qrupdaxili digər müəssisədən dividend şəklində əldə olunan ödənişlər istisna olmaqla aktivlərin və əmlakın satışından, xidmətlərin göstərilməsindən əldə olunan gəlirlər, royalti, faiz gəlirləri, mükafatlar və hər hansı digər məbləğlər (o cümlədən satışdankənar və investisiya fəaliyyətindən gəlirlər) daxil edilir.

1.11. **“Verginin tutulmasından əvvəlki mənfəət (zərər)”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrə münasibətdə hesabat dövrü üzrə bütün satışdankənar gəlirlər və ya xərclər nəzərə alınmaqla mənfəət vergisinin tutulmasından əvvəlki mənfəətin və ya zərərin cəmi göstərilir.

1.12. **“Ödənilmiş mənfəət vergisi”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələr tərəfindən müvafiq maliyyə ili ərzində faktiki ödənilmiş mənfəət vergilərinin cəmi qeyd edilir. Ödənilmiş vergilərə Qrupdaxili müəssisə tərəfindən rezident olduğu ölkədə və digər ölkələrdə faktiki ödənilmiş vergilər, həmçinin digər müəssisələr (əlaqəli və müstəqil) tərəfindən Qrupdaxili müəssisəyə edilmiş ödənişlərdən ödəmə mənbəyində tutulmuş vergilər daxil edilir.

1.13. **“Hesablanmış mənfəət vergisi”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin hesabat dövrü ərzində vergiyə cəlb olunan mənfəət və ya zərər üzrə yalnız cari hesabat dövründə yaranmış vergi öhdəliklərinin məbləğlərinin cəmi qeyd edilir və təxirə salınmış və ya müəyyən edilməmiş vergi öhdəlikləri daxil edilmir.

1.14. **“Nizamnamə kapitalı”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin nizamnamə kapitallarının cəmi qeyd edilir.

Daimi nümayəndəliklərə münasibətdə nizamnamə kapitalı, daimi nümayəndəliyin yerləşdiyi ölkədə nizamnamə kapitalı üzrə tələblər qanunvericilikdə müəyyən edilmədiyi təqdirdə, daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən müəssisə tərəfindən bəyan edilir.

1.15. **“Bölüşdürülməmiş mənfəət”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin ilin sonuna bölüşdürülməmiş mənfəətlərinin cəmi göstərilir. Bölüşdürülməmiş mənfəət dedikdə elan edilmiş dividendlər çıxılmaqla hesabat verilən maliyyə ili üzrə xalis mənfəətin və keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəətin cəmi nəzərdə tutulur. Daimi nümayəndəliklərə münasibətdə bölüşdürülməmiş mənfəət daimi nümayəndəlik vasitəsilə fəaliyyət göstərən müəssisə tərəfindən bəyan edilir.

1.16. **“Maddi aktivlər (pul və pul ekvivalentində olan vəsaitlər istisna olmaqla)”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin maddi aktivlərinin xalis balans dəyərinin cəmi qeyd edilir. Daimi nümayəndəliklərə münasibətdə aktivlər daimi nümayəndəliyin yerləşdiyi ölkə üzrə bəyan edilməlidir. Bu məqsədlə maddi aktivlərə pul vəsaitləri və ya pul ekvivalentində olan vəsaitlər, qeyri-maddi aktivlər və ya maliyyə aktivləri daxil edilmir.

1.17. **“Valyutanın növü”** sütununda Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən Ölkələrarası hesabatda göstərilən məbləğlərin ifadə olunduğu pul vahidi göstərilir.

1.18. **“İşçilərin sayı”** sütununda müvafiq ölkədə vergi məqsədləri üçün rezident olan bütün Qrupdaxili müəssisələrin tam iş vaxtı əsasında çalışan işçilərin ümumi sayı qeyd edilir. İşçilərin sayı ilin sonuna, il üzrə orta məşğulluq səviyyəsinə və ya ölkələr üzrə və ildən-ildən ardıcıl olaraq tətbiq edilən hər hansı digər əsaslarla təqdim edilə bilər. Bu məqsədlə işçilərin sayı müəyyənləşdirilən zaman Qrupdaxili müəssisənin adi əməliyyat fəaliyyətlərində iştirak edən müstəqil podratçılar da nəzərə alın bilər.

1.19. **“Əlavə məlumat”** sütununda Ölkələrarası hesabatın doldurulması zamanı Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən istifadə olunmuş məlumat mənbəyinin qısa təsviri qeyd edilir. Əgər daimi əsasda istifadə olunan məlumat mənbəyi dəyişdirsə, Hesabat verən Transmilli şirkətlər qrupu tərəfindən dəyişikliyin əsaslı səbəbləri və onun nəticələri izah edilir.